

Asia Tekijänoikeus piirokseen ja logoon

Hakijat MRP Matila Röhr Productions Oy

Annettu 16.11.2007

Tiivistelmä *Kysymys piirroskuvan ja logon tekijänoikeussuojasta.*

LAUSUNTOPYYNTÖ

Tekijänoikeusneuvostolle esitetyt kysymykset

Hakija pyytää lausuntoa 4.7.2007 saapuneessa sähköpostiviestissä siitä, ylittävätkö sen tekijänoikeusneuvostolle toimittavat piirroskuvat ja logot teoskynnyksen, toisin sanoen, ovatko ne tekijänoikeussuojan piirissä.

Selostus asiasta

Hakijayhtiö on saanut Uudenmaan veroviraston yritysverotoimistolta arvonlisäveroa koskevan kirjallisen ohjauksen (27.6.2007, päätösnúmero 07OH202, Dno: 2922/402/07, 25.5.2007), joka on lausuntopyynnön liitteenä. Kirjallisessa ohjauksessa todetaan seuraavaa (s. 2):

"Hakemuksen tilanteessa Kirjalito valmistaa ja myy tuotteita, jotka sisältävät Röllin sydän -animaatioelokuvan hahmoja (kuvia) ja elokuvaan liittyviä logoja, joita se voi käyttää myös tuotteiden markkinoinnissa. Hakija saa hahmojen ja logojen käytöstä korvauksen, jonka suuruus määräytyy tietyinä prosenttina tuotteiden nettomyyntihinnasta. Hakija ei kustanna ja myy valmista tuotetta, vaan hakemuksen tietojen perusteella Kirjalito kustantajana myy yksin omissa nimissään tuotteet asiakkaille.

Mikäli luovutettavien hahmojen tekijöiden tekijänoikeudet ovat siirtyneet hakijayhtiölle, ja jos kyseiset kuvat ylittävät TekijäL 1 §:ssä tarkoitetun teoskynnyksen, ei kyseisestä lisenssimaksusta suoriteta AVL 45 §:n perusteella arvonlisäveroa, koska kyseessä on tällöin TekijäL 1 §:ssä tarkoitetun oikeuden luovuttamisesta tai oikeuden perusteella saatu

korvaus. Tähän verottomaan toimintaan kohdistuvat hankinnat eivät ole arvonnisäverotuksessa vähennyskelpoisia (AVL 131 §)."

"Myös logot voivat olla tekijänoikeussuojaa saavia teoksia. Niitä edellytetään kuitenkin tekijänoikeussuojan saamiseksi korkeaa omaperäisyyden tasoa erityisesti silloin, jos niiden elementteinä on käytetty ympyrää, neliötä, kolmiota, isoja kirjaimia jne." Uudenmaan verovirasto viittaa tekijänoikeusneuvoston lausuntoon TN 2001:12.

Uudenmaan verovirasto/yritysverotoimisto ilmoittaa ohjauksessaan, ettei se kuitenkaan ole toimivaltainen viranomaisen ottamaan kantaa siihen, ylittävätkö ohjauspyynnössä tarkoitetut teokset tekijänoikeuslaissa tarkoitetun teoskynnyksen vaiko ei, vaan po. asiassa toimivaltainen viranomaisen on tekijänoikeusneuvosto.

Hakija pyytää tekijänoikeusneuvostolta em. ohjauksen mukaisesti lausuntoa oheistamiensa kuvien ja logojen teostasosta. Hakija on oheistanut hakemukseen kaksi sivua, joista toisessa on kuusi arvioitavaa piirrosta ja toisessa kaksi arvioitavaa logoa.

Hakijan mukaan kyseinen toiminta on yhtiössä käsitelty aina verollisena: "Asiaa on käsitelty puhtaasti myynnistä tulevana tuotto-osuutenamme johon joko maksava tai vastaavasti laskuttava osapuoli on lisännyt kulloinkin voimassaolevan arvonnisäveron."

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto tulkitsee tekijänoikeuslakia eikä ota kantaa arvonnisäverolain tulkintaan.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on yksinoikeus teokseen. Säännös sisältää esimerkkiluettelon suojattavista teostyypeistä. Tekijänoikeussuojaa saavat esimerkiksi kaunokirjalliset ja selittävät kirjalliset ja suulliset esitykset.

Teoksella tekijänoikeudellisessa merkityksessä tarkoitetaan henkisen luomistyön tuotetta. Kirjallinen tai taiteellinen tuote on tekijänoikeudella suojattu, jos sitä voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Teoskynnyksen katsotaan yleensä ylittyvän, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu työhön ryhtyessään olisi tehnyt samanlaista teosta. Teoskynnyksen ylittyminen harkitaan tapauskohtaisesti.

Oikeuskirjallisuudessa Pirkko-Liisa Haarmann (Tekijänoikeus ja lähioikeudet, Helsinki 2005, s. 83) on todennut, että niin kirjallisten kuin kuvataiteen teosten teoskynnystä on pidetty alhaisena. Esimerkiksi kirjallisten teosten osalta suojan ulkopuolelle katsotaan jäävän lähinnä vain lyhyiden uutisten, tavanomaisten ilmoitusten, aikataulujen, tavaraluetteloiden ym. (Haarmann s. 69). Haarmannin mukaan persoonallinen aiheen käsittely on aina kirjallisenkin tuotteen suojan edellytyksenä. Sen sijaan teoksen sisällöllä tai tarkoituksella ei ole merkitystä mahdollista tekijänoikeussuojaa arvioitaessa. (Haarmann ss. 69-70). Tapaus tapaukselta on ratkaistava, onko jonkin tekijänoikeudella suojatun tuotteen tekijä todella itse luonut teoksensa vai onko hän siinä määrin seurannut esikuvia tai annettuja ohjeita, että itsenäisyyden ja omaperäisyyden vaatimus jää täyttymättä.

Tekijänoikeus suojaa sekä teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena.

Vakiintuneen näkemyksen mukaan ideat, aiheet, periaatteet yms. jäävät tekijänoikeussuojan ulkopuolelle. Tekijänoikeus ei estä esimerkiksi kahta henkilöä kirjoittamasta kirjaa samasta aiheesta. Tekijänoikeus suojaa ainoastaan sitä omaperäistä ilmenemismuotoa, joka tietylle aiheelle, ideoille ym. on kirjallisessa tai taiteellisessa teoksessa annettu.

Tekijänoikeuden tuottamien taloudellisten ja moraalisten oikeuksien osalta tekijänoikeusneuvosto viittaa tekijänoikeuslain 2 ja 3 §:iin.

Tekijänoikeusneuvoston aikaisempia lausuntoja

Lisäksi tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt nimenomaisesti arvonlisäverolain tulkintaan liittyvää kysymystä teostasosta lausunnossa TN 2007:4. Logon tekijänoikeussuojaa on käsitelty lausunnossa TN 2006:18. Edellä mainituissa lausunnoissa on myös lueteltu muita aihepiiriä koskevia tekijänoikeusneuvoston lausuntoja.

Tekijänoikeusneuvostolle toimitettu aineisto

Tekijänoikeusneuvostolle esimerkeiksi toimitettu aineisto on seuraava:

Piirroskuvat "Rölli", "Milli Menninkäinen", "Riitasointu", "Iso Rölli", "Rupeltaja" ja "Lakeija" (liite 1). Logo "Röllin Sydän" ja tuotelogo "Rölli" (liite 2).

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Hakija on pyytänyt saamansa arvonlisäverotukseen liittyvän ohjeistuksen perusteella lausuntoa siitä, ylittävätkö esitetyt piirroksot ja logot teoskynnyksen.

Piirrosten osalta tekijänoikeusneuvosto katsoo, että ne ovat kukin siinä määrin itsenäisiä ja omaperäisiä, että ne nauttivat tekijänoikeussuojaa.

Logojen osalta teoskynnystä voidaan pitää korkeana logojen ollessa normaalisti ilmaisultaan suppeita. Kuitenkin tekijänoikeusneuvosto katsoo logon "Röllin Sydän" olevan erityisesti koristeellisten elementtiensä vuoksi siinä määrin itsenäinen ja omaperäinen, että se nauttii tekijänoikeussuojaa. Sen sijaan tuotelogo "Rölli" on tavanomainen logo jota ei voida pitää tekijänoikeussuojan piiriin kuuluvana teoksena.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Mikko Huuskonen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Arto Alaspää, Riitta Brusila, Martti Heikkilä, Tuula Hämäläinen, Teemu Kalliala, Satu Kangas, Kirsi-Marja Okkonen, Tytti Peltonen, Katariina Sorvari, Markku Uotila, Martti Virtanen ja Ahti Vänttinen.